

Оксана Савченко

здобувачка другого (магістерського)
рівня вищої освіти,
ІНІ професійної освіти та технологій
Національного університету
«Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка,
м. Чернігів, Україна

Катерина Горчинська

кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри професійної освіти та
безпеки життєдіяльності
Національного університету
«Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка,
м. Чернігів, Україна

ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ ТА ЙОГО ВПЛИВ НА ЛЮДСЬКЕ МИСЛЕННЯ: ПЕРЕВАГИ ТА РИЗИКИ

Актуальність дослідження. Штучний інтелект (надалі ШІ) – одна з найбільш актуальних технологій, що має великий вплив на розвиток суспільства. Він допомагає автоматизувати рутинні завдання, швидко обробляти дані та приймати обґрунтовані рішення, що підвищує ефективність роботи та економить ресурси. ШІ відкриває нові можливості для інновацій, сприяючи розвитку медицини, науки, екології та інших галузей, роблячи наше життя комфортнішим і безпечнішим. Це технологія, яка вже змінює світ і буде важливою частиною майбутнього.

Виклад основного матеріалу. ШІ – це здатність механічної системи отримувати, обробляти та застосовувати отримані знання та вміння. Основними принципами функціонування ШІ є: машинне навчання, де комп'ютери вчаться на основі даних, а також нейронні мережі, які імітують роботу людського мозку для вирішення складних задач. Інші важливі концепти включають глибоке навчання, яке дозволяє системам розпізнавати складні патерни в даних, та обробку природної мови, що дає можливість машинам розуміти і генерувати мову [2].

На сьогодні ШІ використовується в різноманітних технологіях, з якими стикаються більшість людей. Наприклад, в пошукових системах (Google), де ШІ допомагає надавати найбільш релевантні результати. Інші приклади включають голосових помічників, як-от Siri чи Alexa, що

здатні розпізнавати голосові команди і виконувати завдання, а також рекомендаційні системи на платформах, таких як Netflix або Spotify, де ШІ аналізує уподобання користувачів і пропонує контент, що може бути цікавий. Також важливе застосування ШІ у медичних системах, зокрема для діагностики, де алгоритми допомагають виявляти хвороби на ранніх стадіях, і в автомобільній промисловості для розробки автономних транспортних засобів. Завдяки розвитку ШІ, людське мислення отримує нові можливості: від полегшення процесу прийняття рішень до покращення когнітивних здібностей [1].

Штучний інтелект має кілька переваг для людського мислення:

1. Полегшення прийняття рішення – ШІ швидко аналізує великі обсяги даних, що робить вибір більш обґрунтованим.
2. Покращення когнітивних здібностей – використання ШІ стимулює мозок через ігри та спеціальні програми. Наприклад, різні додатки для розвитку логічного мислення або тренування пам'яті.
3. Швидкість обробки інформації – ШІ допомагає швидше обробляти інформацію (наприклад, сортування інформації, аналіз даних), звільняючи час для творчих і інноваційних завдань.
4. Персоналізоване навчання – дозволяє кожному навчатися в своєму темпі та з урахуванням індивідуальних потреб, завдяки ШІ можна створювати індивідуальні навчальні плани.

Хоча ШІ відкриває нові можливості для покращення когнітивних здібностей і ефективності мислення, його використання також несе певні ризики.

Ризики впливу ШІ на людське мислення:

1. Зниження критичного мислення – занадто велика залежність від ШІ може призвести до того, що люди менше аналізуватимуть інформацію самостійно, покладаючись на рішення машин без перевірки.
2. Втрата автономії – якщо ШІ почне приймати більше рішень за людину, це може зменшити здатність до самостійного мислення та прийняття рішень, оскільки люди можуть звикнути покладатися на алгоритми.
3. Психологічні наслідки – постійне використання ШІ може викликати стрес, тривожність або навіть залежність від технологій, особливо якщо людина втратить відчуття контролю над власним життям.
4. Етичні проблеми – ШІ може порушувати приватність, збираючи та аналізуючи особисті дані, або використовуватися для маніпуляцій,

наприклад, в рекламі чи політиці, що може спотворювати думки та переконання людей.

5. Зміна соціальних навичок – якщо люди почнуть більше взаємодіяти з машинами, а не з іншими людьми, це може вплинути на розвиток міжособистісних навичок та емоційного інтелекту [2].

Висновки. Штучний інтелект має значний вплив на людське мислення, надаючи як переваги, так і ризики. З одного боку, він допомагає швидше приймати рішення, покращує когнітивні здібності та персоналізує навчання, що робить нашу діяльність більш ефективною. З іншого боку, залежність від ШІ може призвести до зниження критичного мислення, втрати автономії та виникнення психологічних проблем. Важливо збалансувати використання технологій, щоб мінімізувати ризики, зберігаючи при цьому переваги, які ШІ може принести в повсякденне життя.

Література

1. І знову про штучний інтелект. Допомога, загроза чи пусті балачки? URL: <https://yur-gazeta.com/publications/practice/inshe/i-znovu-pro-shtuchniy-intelekt-dopomoga-zagroza-chi-pusti-balachki.html> (дата звернення: 12.11.2024).

2. Погореленко А.К. Штучний інтелект: сутність, аналіз застосування, перспективи розвитку. *Вісник ХДУ Серія Економічні науки*. 2018. № 32. С. 22-27. URL: <https://ejournal.kspu.edu/index.php/ej/article/view/405/401> (дата звернення: 12.11.2024).

3. Штучний Інтелект. Частина 1 – переваги та недоліки ШІ. URL: <https://ardenis.com.ua/blog/shtuchnyj-intelekt-shi-perevagy-ta-nedoliky-chastyna-1/> (дата звернення: 12.11.2024).